

Nr 110.

Av herr **Frändén** och herr **Carlsson, Johan**, i anledning av
*Kungl. Maj:ts proposition nr 84, angående dyrtidstillägg
åt befattningshavare i statens tjänst.*

Uti det statsrådsprotokoll av den 3 februari 1922, som fogats vid Kungl. Maj:ts proposition samma dag, nr 84, angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, har chefen för finansdepartementet anfört bland annat, att enär de nuvarande bestämmelserna icke syntes på något oskäligt sätt tillgodose tjänstemännen och då den sjunkande prisnivån medfört en automatisk sänkning av dyrtidstilläggen, som både för innevarande år och — såvitt kunde antagas — än mer för det nästkommande avsevärt reducerade kostnaderna för det allmänna, föreläge icke tillräcklig anledning att vidtaga någon väsentlig ändring i de allmänna grunderna för dyrtidstillägget. Jämte det statsrådet vidare omförmält, att generaldirektören och chefen för statens järnvägar i ändamål av kostnadsminskning för de affärsdrivande verken ifrågasatt indragning av den förhöjning i dyrtidstilläggen, som nu ägde rum för familjförsörjare på grund av underhållsplikt för barn under sexton år, har statsrådet i anledning av berörda framställning förklarat, att han icke kunde tillstyrka, att man allenast på grund härav skulle vidtaga en ytterligare reduktion av de med dyrtidens tillbakagång av sig själv vikande dyrtidstilläggen. De minskade statsinkomsterna, de svårigheter, mot vilka näringslivet har att kämpa, jämte kostnaderna för nödhjälpsföretag och direkta penningeunderstöd åt den oförskyllta arbetslösheten, innebära dock anledningar till sparsamhet, där sådan är möjlig. Då vi våga hålla före, att någon beskärning av de högst betydande belopp, som Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom dyrtidstillägg anvisa, utan skada för det allmänna kan genomföras, bör sådan också vidtagas, därvid man bör söka ernå den önskvärda besparingen på ett enkelt och rättvist sätt. Detta kan ske, om man å det grundtal, i förhållande till vilket dyrtidstilläggen skola utgå, gör ett större avdrag, en större minsk-

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 3 saml. 46 häft. (110—112.)

ning, än nu utgående och av Kungl. Maj:t till bibehållande föreslagna. Grundtalsminskningen utgör nu en tiondel. Om denna minskning i stället sättes till en sjättedel, nedbringas för 1922 det grundtal, som erhålles ur indexsiffran 205, med sju enheter samt för tiden den 1 januari —30 juni 1923 det grundtal, som erhålles ur indexsiffran 190, med sex enheter. Då grundtalets nedsättning med endast en enhet betyder en besparing i statsutgifterna för dyrtidstilläggen å 2,000,000 kr., därav på de affärsdrivande verken 800,000 kronor och på övriga verk och institutioner 1,200,000 kronor om året, och en nedsättning med sju enheter således en besparing å 14,000,000 kronor samt den ifrågasatta nedsättningen icke torde kunna anses allt för sträng mot befattningshavarna, så hålla vi före, att samma nedsättning bör vidtagas och följaktligen § 2 i kungörelseförslaget därefter ändras.

Då en indragning av den utav chefen för statens järnvägar omförmålda förhöjningen i dyrtidstilläggen för familjeförsörjare vidare skulle innebära en utgiftsminskning på ungefär 2,500,000 kronor om året endast för statens järnvägar och således för samtliga affärsdrivande verk ett än högre belopp samt den av honom ifrågasatta indragningen lär kunna genomföras utan att vederbörande befattningshavares berättigade anspråk trädas för nära, synes den antydda ändringen böra vidtagas. Därav skulle följa, att tredje punkten i andra stycket av 3 § i kungörelseförslaget skulle utgå samt paragrafen i övrigt något ändras på grund av den ändring begreppet familjeförsörjare skulle erhålla. Nedsättningar i de särskilda anslagsposter, Kungl. Maj:t under tredje punkten av sin hemställan äskat, bliva härav en följd. Huru dessa nedsättningar skola fördelas, är en uträkning, som av oss ej verkställts. Vi hava ej heller ansett en dylik uträkning behöfelig, då densamma, om våra yrkanden eljest skulle vinna beaktande, inom vederbörande utskott lätteligen kan åstadkommas.

På grund av vad vi sålunda anført få vi, under förklaring att Kungl. Maj:ts hemställan i propositionens andra punkt ej föranleder något yrkande från vår sida, vördsamt hemställa:

1:o) att riksdagen, med godkännande i övrigt av det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 84 fogade förslaget till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, måtte besluta, att paragraferna 2 och 3 i kungörelsen skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 2.

Dyrtidstillägget utgår — — — av Kungl Maj:t fastställes.

Grundtalet bestämmes sålunda, att sedan, med ledning av genom socialstyrelsens försorg verkställda beräkningar rörande den efter ingången av augusti månad 1914 inträdda ökningen i levnadskostnader, av Kungl. Maj:t fastställts det tal, som skall anses motsvara levnadskostnadsökningen, nämnda tal minskas med en sjättedel, varefter i förekommande fall det då erhållna talet jämnas, därest det med högst 2 1/2 överstiger närmast lägre 5-tal, till sagda tal men eljest till närmast högre 5-tal.

Allt efter som — — — fastställa annat grundtal. Närmare föreskrifter — — — meddelas av Kungl. Maj:t.

§ 3.

Där annorlunda — — — på följande sätt.

Till befattningshavare, som är gift eller på grund av försörjningsplikt underhåller barn, som ej uppnått 16 års ålder, familjeförsörjare, utgår å avlöningsförmåner, som icke överstiga 85 kronor i månaden, dyrtidstillägget efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet. Överstiger avlöningen 85 kronor men icke 1,250 kronor i månaden, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 85 kronor, på sätt nyss är sagt, samt för den del, som överstiger 85 kronor, efter ett procenttal lika med femtiofem hundradelar av grundtalet. Därest vid beräkningen av det procenttal — — — närmast lägre hela tal.

I avseende å frågan huruvida en befattningshavare skall anses såsom familjeförsörjare är förhållandet vid början av det kalenderkvartal, som omfattar den månad dyrtidstillägget avser, grundläggande för dyrtidstilläggets beräkning. Härvid tages dock ej hänsyn — — — att bidra till familjens underhåll.

Till annan befattningshavare — — — motsvarande avlöning tillkommer befattningshavare, som är familjeförsörjare.

Uppgår avlöningen till — — — icke dyrtidstillägg.

Dyrtidstillägg utgår ej — — — överstiger fullt kvartal.

2:o) att riksdagen såväl till de verk och institutioner, vilka i tredje och fjärde punkterna av propositionens hemställan uppräknas, som till de i samma punkter avsedda verk och institutioner, vilka ej särskilt angivits, måtte dels å tilläggsstat för år 1922

Motioner i Första kammaren, Nr 110.

och dels å extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisa de nedsatta belopp, som med tillämpning av de utav oss uti punkt 1 här ovan föreslagna ändringar i kungörelsen i varje särskilt fall kunna beräknas bliva erforderliga.

Stockholm den 11 mars 1922.

A. O. Frändén.

Joh. Carlsson.

I motionen instämmer

Herman Rogberg.
